

PÉCSI ÚJSÁG

(„PÉCS”)
POLITIKAI NAPILAP

Előfizetési árak:

Helyben:
Egész évre. 10.—
Egy óra. . . 1.—
Videkre:
Egész évre. 12.—
Egy óra. . . 1.20
Egyes szám ára
Pécsett 4 kr., vi-
deken 5 kr.
Egyes számpol-
kaphatók minden
lapelérésünkhöz!

Szerkesztőség:
Kazinczy-utca 1.
sz. 1. em. (Király-
utca sarkán).

Kiadóhivatal:
Wolf M. Könyv- és
papírkereskedésé-
ben. Király-utca,
Hattya-épület.

Megjelenik vasár-
nap kivételével
mindennap este 5
órákor.

Pécs, 1894.

Hétfő, április 2.

78. (1141.) szám.

KOSSUTH LAJOS.

Kossuth Lajos temetése.

(A „Pécsi Újság” külön tudósítójától.)

Az egész magyar nemzet ott volt. A szabadelvű párt tagjai egytől-egyig ott voltak. A többi pártok tagjai is szép számmal jöttek el, ott volt mindenki, a ki ura saját elhatározásának, a ki nem függ mosolytól, mely fölülről jön, nem fél a schlechtgesimnt jelzőtől — de nem voltak ott a miniszterek, nem voltak ott az állami tisztviselők, a kiknek tegnap délután 2 óráig kellett hivatalaikban maradniuk, nem láttunk katonát, sem a közös hadsergeből, sem a honvédségből, egész Budapesten 24 órán keresztül katonát, sem tisztet, sem közelegényt látni nem lehetett és csak a kaszárnya ablakai mögött láttam valahol egy-két katonát, mikor elrejtözve, hogy senki ne lássa, szalutált, mikor arra ment a gyászkoeci.

Csak Magyarország szíve gyászolt. Hivatatosan el volt tiltva a gyász, eltitva a gyász Kossuth Lajosért, *kit ha nem gyászolnánk, megérdemelné a magyar nemzet, hogy elsőpörtessek!* Mily szépen emelte ezt ki ünnepi beszédében Jókai, hangoztatva, hogy meg fogjuk érni a második milleniumot is, mert megbecsüljük nagyjainkat. Kossuth Lajos személyét gyászolva, nem zavarta volna meg e gyász a magyar nemzet ki próbált, dynasztikus érzelmeit; minden magyar ember szereti Kossuth Lajost, Kossuth eszméit, de soha meg nem szünt uralkodóját szeretni, kitől hogy a béke palmaága a magyar nemzetnek a 67-iki kiegyezés óta legkimagaslóbb mozzanatánál, Kossuth Lajos temetésén elmaradt, ez politikai hiba, melyet jóvátenni nehéz lesz. Nem is fojthatta vissza Hermann Ottó mély fájdalomát azon tény fölött, hogy ezen palmaág elmaradt és azon meggyőződésének adott kifejezést, hogy Kossuth jól jövedőlt, mikor azt mondotta, hogy föl fog nevé kelni sirjából és azon nemzet előtt, mely a szabadsággért

rajong, még nagyobb varázserővel bírand, mint most! Csak egy kis palmaágacsokt várt a nemzet attól a királytól, ki annyit megbocsátott hú magyarjainak, csak ismeretes jó szívének újabb megnyilatkozását, — elmaradt ez és ezzel senki a gyászban részt nem vehetett, kit a király nevez ki, a ki megesküdött, hogy a királyhoz hű leszen! Tán meghozza a mindent gyógyító idő az irt a magyar nemzetet esett ezen sebre és eltűnik az ellentét király és nemzete között, de bármit hozzon is a jövő, a magyar ember szívvel az ott lakozó kegyeletet Kossuth Lajos emlékéért kiirtani soha nem lehet.

Bejártható a világnak minden részét; keletet, nyugatot, délt vagy északot, sem a magyar nemzetnek, sem annak lelkületének ninesen párja széles e világon. Meg van az szeretve, kit a magyar nemzet szeret, de könyvbent tud megbecsülni, mint gyóulni. A kelet szin pompája, a dél tropikus melege, a nyugot raffineriája és kifejtett izlése egyesült tegnap Kossuth Lajos temetésén, a magyar nemzet gyászának megnyilatkozásán. Bárhol nézték a nemzetet, a muzeum környékén, a szomszédos utcák háztetőinek esücsin az emberáradat közepette, mindenütt a pompa, a fény, a káprázat külső jelei, melyek a bensőkben tomboló fájdalommal érzést élmítani nem bírtak. A református templom és a lipótvárosi bazilika harangjainak tompa zúgása belevagyult a gyászolók zokogásába, melyet majd élénkebb dal, a „Hazádnak rendületlenül légy hive, oh, magyar” vált föl. Intonálja e dalt egy csoport a milliókból, ajkára veszi a következő csoport, melynél a viszhang szólal meg, „Aldjon vagy verjen sors keze, itt élend és halnod kell.” Mint az áradat hőmpályóg végig a dallam a beláthatatlan sorokon, az emeleteken, a tribünökön, a háztetőkön viszhangzik a dal, a nemzet dala. Asszonyok, férfiak fehér zsebkendőikkel intenek Istenhozádot a nagy halottnak, majd ráhuznak a Kossuth nőtára: „Ne sirj, ne sirj Kossuth Lajos . . .” ujra végig rezdül a nóta a fővárosban; Kossuth sir nem sir, de sir helyetesen a közönség, maradjon legnagyobb fiának halálát. Csak saját nálhatom a kegyelmem miniszter urakat, ők, az ország most leghatalmasabb emberei bizonyára valami jó ismerős házában az ablak mögött elrejtözve nézik a nem-

zet gyászának ezen imponás megnyilatkozását, könnyet törölve le szemekből, gyászkönyvet a nagy halottért, kit ők velünk együtt gyászolnak és kétszeres könnyet hullatnak velünk, nyíltan gyászolással, hogy a gyászban részt nem vehetnek.

Reggel 7 órákor kezdett már a közönség a ravatalnál gyülekezni. A muzeumkertbe csak a jeggyel ellátottak léphetnek be. A vasrész mögött, kezdve a Kalvin-téren, a Kerepesi-út torkolatáig a Károly-körtűg helyet foglalnak a küldöttösek. A pécsi küldöttöseknek nines zászlója, nines jelvénye, sem kokárdát nem viselnek e küldöttök tagjai, de Aidinger János kir. tanácsossal élén, megjelenik előtte a kordonok, meg a muzeum nehé vaskapui. A küldöttösekben vannak, részben elkésvé érkeztek a találkozás helyére: Lütke József, Wertheimer Jakab, Nagy Jenő, mint küldöttösek; Perls Armin, dr. Záray Károly, Dobszay Antal, dr. Tróber Aladár, Bayer Ferenc, Dollinger András, Simonfay János, Stajevics János, Szily Pongrácz, országgyűlési képviselő, Szuly János, Dobszay István, Deutsch Ádám, Majorossy Imre főjegyző, Pleininger Ferenc, dr. Toldi Béla, dr. Nick Alajos, Krasznay Miklós dr., Krasznay Jenő dr., Fazekas Sándor, Glass Hermann, Kohn Hermann, Kindl József igazgató, dr. Rónaky Kálmán, Straus Gádó József, dr. Tolnay Vilmos, Nagys Béla, Tausz Gyula, Tiefenbacher Nándor, Ráth Mátyás, Zsolnay Miklós, Országh Lajos, Ottoeska Géza, Ribay Antal, dr. Székely Elem, Szautter Antal, Lechner József, Oertl Vilmos, Horváth Géza, Marton Gyula, dr. Gereze Péter, sat. Blauhorn Antal és Kammerer Ferenc a 48. honvédekhez csatlakoztak. A pécsiek közül a kik pontosan megjelentek tegnap reggel a „Vadászkürt” vendéglőnél, azoknak jó hely jutott. Aidinger polgármester, Szuly János ügyvéd, Majorossy Imre főjegyző, dr. Záray Károly kam. titkár és Lenkei Lajos, lapunk szerkesztője közvetlenül a ravatal mellett kaptak helyet, hol a fiatal diszörög között a pécsi jogakadémia olvasókörének elnöke ifj. Angyal Pál a többi diszruhába öltözött magyar ifjú között állott kivont karddall, kardjával üdvözölte a pécsieket. A pécsiek és baranyaiak nagyobb része szombatban az éjjeli vonattal ment a fővárosba, mely vonat 1000-nél több utast hozva a fővárosba kettő választott és mindkét vonat 1 és fél, illetőleg 2 órai késéssel érkezett Budapesten, úgy, hogy az elkésztettek a hatalmas gyászmenetnek csak egy részét láthatták, a küldöttösekhez pedig épenséggel

nem esatlakozhattak. A rendezőség a pécsiek előtt minden ajtót megnyitott és Pécs nevének varázserője a fővárosban ismét bebizonyosodott.

A temetési szertartás.

Reggel 8 és fél órakor indultunk meg a Vadászútról. A keresepi-utal ekkor a küldötségek nagyobb része már állást foglalt. A pécsiek a múzeum-épület lépcsőházában állapodtak meg, hova időközben megérkeztek a 8 arabs ló által húzott díszes halozatköcsi. A koszorukat 20 kocsira helyezték el. A koszoruk száma meghaladta a 4000-et, melyek átlag csak 100 frt-ával számíttva 400.000 forintba kerültek. Volt azonban koszorú több is, mely 1000 forintnál többre került, így a budapesti nő-egylet ezüstkoszorúja 1600 frtba, az aradi női koszorúja szintén 1000 frtnál többre került. 9 óra után odaértek az képviselők és főrendek. A képviselőket a ház két alelnöke, *Perczel Dező* és *Andrássy Tivadar* gróf vezette, és a szabadalvúpartból egy képviselő sem hiányzott, de megjelent a ház tisztikara is teljes számban, így Csávosy Béla háznagy és Eszterházy Kálmán gróf, Molnár Antal, Perczel Béni, Schober Ernő, Pap Elek, Hock János és Bartók Lajos jegyzők; a jelenlévők összeírását Perczel Béni jegyző végezte. A szabadalvúpart matadorjai között ott láttuk Podmaniczky Frigyes barát, Tisza Kálmán díszruhában, Darányi Ignácot, Jokai Mór stb. A főrendeket Karolyi Tibor gróf vezette. A főrendek már kisebb számban érkeztek, de azért a kath. főpapság is képviselve volt *Samassa* egri érsek és *Samrecsányi* beszercebányai püspök által, kik a Kossuth fluknak demonstrative kondoleáltak és hosszabb ideig tartó beszélgetésbe elegyedtek. Majd a fővárosi küldötségek érkeztek meg, a múzeum előcsarnokában a budai dalárda foglalt állást. *Sárköny* Béla reformatus püspök 15 lelkesítésével érkezett meg a beszantelésre. A püspökkel egy időben érkeztek meg Kossuth Ferenc és Lajos, *Rutkay* nélkül, ki beteg lett a sok izgalomnak, és így nem is láthatta bátyja temetését, mely pompában, kegyeletben és a résztvevők számában paratlan volt széles e világon. A szertartás nem sok időt vett igénybe. A püspök rövid szavakban megemlékezett azon időről, midőn Kossuth Lajossal együtt küzdött a szabadsáért. A budai dalárda a „Hymusz” énekelte, melyet befejezte Jokai Mór a parlament nevében beszűzött a négy halottat.

Jokai Mór gyönyörű beszédéből a következőket adjuk:
Révparthoz ért a gálya, — világot látott tett kormányosával. S megtértben egy új világot lélt magya előtt az ő világ helyén. A régi tölgy-erdő táján csak egyes vihartépte törzsek állanak még. — Kilenc lustrum mult el azóta. — Ledült a többi. — De a kidült erdő helyén egy új pálmageszt emelkedett föl azóta. — Az egyvívűsü korból megtört alakok, megszűntek fejek fogadják a visszatérőt; de körülöttük egy új nemzedék támadt, szeretben öseihéz hasonló; de munkában erősebb, ismeretekben tudosabb azoknál. . . . Ha látna a visszatérő e szép új világot, lelkené a földi megdicsőülést kellene éreznie!

De vajjon nem látja-e?
Mi nekünk, a kik hiszünk a lélek halhatatlanságában, hinnék kell azt, hogy Kossuth hamvaival együtt a lelket is elhozták Magyarországra. A lélek nem hagyja el azokat, akiket szeret s ő neki annyira szeretni valója van itten. . . . Légy üdvöz hazádba visszatérő lelek! — Hozzad beszélünk, midőn hamvaidd előtt állunk. . . .

Te látod hogy a parlamentben és a sajátban a szabad gondolat nyilatkozhatik.

Látod, hogy Magyarország Erdélyvel, egységes országátómórl. Látod Magyarország fővárosát olyanná emelkedni, a milyenné te szervezed. És látod, hogy a szabadalvú temeték, melynek te voltál zászlóvivője, nemzetünknek minden intézményeiben diadalát űli.

Hazatérésed diadalutja a békének, a kiengesztelődsének. Koporsódnál találkozik az egész nemzet: régi ellenfeleket kezelt nyujtanak előtt egymásnak, vitaközös testvérek felállják ravatalodnál a közös edes anyat, a hazát, a ki örökösök lesznek annak a szeretetnek, melyet te, kincsek helyett gyűjtel magadnak egy mese-hosszu életet át. Egy mondas föléledt egy tengert elesillapítani: „Ne háborogj! Kossuth Lajos alszik. . . .” A tenger elpihen.

Egy szózat elég a harcot megszüntetni: „Ne tépjétek egymás zászlóit! Ne vagjátok egymason sebeket! Az Kossuth lelkenek faj . . .” — s a küzdelem elmúlik.

Ez a te büvös szemfődedet betakar minden belviszalyt.

Minden könycsépp, mely éretted kihull, egy balzsamcsépp, mely nyílt sebeket begyógyít.

Oh, mennyi beszélni valónk volna egymással, ha a könyveket elsrítuk. Elmondanók egymásnak, hogy hirdetteték a kilenc lustrumon át Magyarhon létjogát az é- és uj-világnak, minden művelt nemzet nyelvén. Mi pedig elmondanók neked, minő küzdelmeink voltak e hosszú idő alatt; hogy véreztünk és könyeztünk, dolgoztunk és áldoztunk azért, hogy egy szabad nemzetet megalkossunk, mely ime el és virul, hivatásait betölti a népek versenyében, s most már csak békés alkotásra van hivatva.

De most már nálammál nagyobbak beszélnék veled. Ott fog állni örök nyugalmad vártaja Deák és Bathányi sircsarnokai mellett. Minő triumvirátus! Minő találkozás a nagy szellemeknek!

Aldottak legyenek a hamvak! Soha ne nyugtalanítsa almaikat belviszaly bogrása, balsors földregnése soha! Aldottak legyenek az apához méltó fiak, kik e drága hamvakat hazájuknak átadták. De áldott legyen a testvérlelk is, ki e hosszú küzdelem élet szenvedéseit önfelelőző ápollással megenyhítte. És áldottak azon hamvak, kikben e nagy lélek kedveseit élteben elsrítatta.

... Vezess bennünket most, te halottaiddban is óriás, e nemzeti nagyság felé.

Az örök hazában hirdessék nevednek emléket a késő századok!

Jokai minált beszélt, mindinkább jobban bele melegedett, halavány arca mindinkább kipirosodott, lenye atalult, az ifjú Jokait láttuk magunk előtt, ki 1848-ban ugyan e helyen, hol most beszélt, hirdette a 12 pontot. Mikor Kossuth cyprus ágát összehasonlította azon koszorúval, melyet a királyné tett Deák Ferenc ravatalára és magasztalta Kossuth önzetlen szabadalvúdségét, mely élete végén is oly lángolóan föllobbant, oly hatással volt Kossuth gyermekeire, hogy sirva megölelték és megcsókolták Jokait. Mikor a halottas kocsiba emelték Kossuthot, Jokai, kinek vízszive van, még mindig törölte könnyeit, búsan, szomoruan, fájdalommal nevezett sokáig, sokáig a koporsóra.

Jokai után *Gerlőczy* Károly polgármester beszélt a főváros nevében, mely büszkén és mégis fájdalommal nevezi magának a drága halottat. Szavai után fölzúdul odakünn a Szózat, a nép ismét kalaplevéle hallgatta végig a remekül előadott gyönyörű dalt.

A gyászmenet

a legnagyobb rendben indult meg, 30 ember ment egy sorban. Mikor a koporsót a pompes funebres emberei ráemelték a kocsi, már rákezdett a nép a „Szózat” énekelésére. A koporsó mellett képviselők haladtak, szalagot tartva kezökben. A menet paratlan szép volt. A rendőrök díszruhában, a lovas rendőrök szintén festői látványt nyújtottak és nagyban hozzájárultak a rend fontartásához. A múzeum körüton végig ment a menet az Andrássy uton, az Erzsébet körüton bekanyarodott és fél 2 órakor ért a Kerepesi útra, melynek végén a küldötségek nagyobb része visszafordult. 2 órakor a halottas kocsi a temetőbe ért. Miután attól lehetett tartani, hogy az 500.000 emberből álló néparat a temetőbe fog hompölyögni, csak a képviselőket és Monok küldötséget engedték be a temetőbe. A közönség csendesen és rendezen szétoszlott. A temetőben öv. *Károlyi Géza* grófné várt az érkezőkre. A koporsót leemelték a halottas kocsirol és a sir mellett fölállított ravatalra helyezték, hol *Horváth* Sándor ev. lelkes mondott búcsubeszédet a halott fölött. A 48. honvédek nevében *Péchy* Tamás búcsuzott a halottat, a függetlenség és 48. part nevében *Justh* Gyula mondott rövid szép beszédet, majd a nemzeti part nevében *Horánszky* Nándor búcsuztatta az elhunytat, az egyetemi ifjak nevében *Botlik* József, mire következett a temetés eseménye, *Hermann* Otto beszéde, mely tartalmánál fogva roppant föltűnést keltett.

Hermann Ottó a következőket mondotta:

Még néhány perc és mindaz, ami a legnagyobb magyar emberben halandó volt, átadatik a magyar földnek, a mi mindnyájunk édesanyjának. Ö fölszabadította a földet, szétörtte a jármot, a szolgából ember lett, a szabademberből polgára e hazának. Ö fölszabadította a gondolatot észére a szabaddá tett embernek, ő megszentelte a munkát, hogy az áldást hozzon a közre. Ö volt az, aki a Mohácsnál ütött sebet ujira összeforrasztotta, az egységes Magyarországot megteremtette. És mindezek között mi volt a legnagyobb? Abban az időben, mikor megmozdult a világ, amikor ütött az óra: az ő hívo szava volt, mely a nemzetet fölébresztette; melyre a semmisségből termettek elő a kitűnő vezérek, a hű bajtársak, a csüggedetlen hadseregek, melyek azokat a nagy harokat vívták a népszabadsáért, melyek azt hirdették a világnak, hogy „El magyar, áll Buda még!”

Élég! A hála ezékert a te néped örök szeretete, melyet e két szó fejez ki: Kossuth apánk.

És a világ jutalma? A számtizetés, a hazatlanság keserűsége, egy pusztulni készülő nemzedék halatlansága.

Nagy vezérünk. Nagy volt a te életed, nagy a te halálod és nagyok a tanulságok mind a kettőből. Némán, csendben jöttél vissza és az egész nép leborult a te sírodra sirva, zokogva.

Hanem a te sírodból, mely fölött az egész nép halában és fájdalommal egyesül, nem fakad az engesztelődsé palmája. A te néped várta a végre valahára elfjövendő kiengesztelődsét, várta a palma-ágit a te ravatalodra — hitt, remélt teljes bizalommal. Bizalommal vetette az engesztelődsé fátolát a nemzet nemes engedékenységére a szabadsághősök és martírok golgothájára! Semmi viszonzás! Soha és soha többé!

És ez a végzet, hatalmas népek históriái végzete. A te szemed belátott a jövőbe; láttad az összetözközéseket, melyek jónni fognak, mert jónniök kell! Ennek a te szavaid: „Ha engem eltemettek,

én fol fogok támadni és akkor az én nevem hatalmasabb lesz, mint volt valaha."

És így lesz, így kell lennie! Ok eltemethetnek téged a Cheops romjai alá, ők ronthatják a te sírodra az egetek ostromló őshegyeit Ázsiának — mind hasznaltan: te fol fogsz támadni! És ha az elhatározás óraja út, akkor a te néped a te neveddel megy csatába a szabadságért, egyenlőséért és testvérségért, a haza függetlenségéért!

Az egész néppel egyesülve hajolnak meg előtte a te hived, a függetlenség párt, mely engem ide küldött, hogy neked utolsó isten hozzád mondjak s a te szent hainvidra áldást mondjak.

Aldva legyenek azok az örökkévalóságig!

Ez volt az utolsó beszéd Kossuth teteme fölött. De azért a meghalt Kossuthról a közel jövőben még sok beszéd fogunk hallani.

A temetés által zavar nem történt, bár az Oktogónon az egyik házaton a szivartól folgludalt a gazdag gyászidisz és a közönség egy perere megrádt. A mentőknek nem sok dolguk akadt. Csak nyolc esetben kellett segítségre sietniök, míg a mult éjjel a mentőket 300 esetben kellett igénybe venni. A mostani esetek közt volt egy szomoruan érdekes is: a muzeum kertben ugyanis egy öreg honvéd szívzülésben meghalt.

HIRROVATUNK.

— **Gyászünnepe Kossuthért.** A főváros és nemzet nagy gyászában Kossuth Lajos temetésével egyidőben méltóan vett részt Pécs szab. kir. város közönsége is. A pécsi református egyháznak jutott az érdem, — melyet Pécs hazafias érzésű lakossága soha el nem feledhet, — hogy e nagy alkalommal, melyet bátran mondhatunk történelmi fontosságra eseményre, városunk polgársága is kifejezhette kegyeletét gyászáért, megjelenve nem, rang és vallás különbség nélkül a gyászisteni tiszteletben, mely az ezen alkalomra feketével díszített tornacsarnok tágas helyiségében tartatott meg. Az óriási esernök zsúfolásig megtelt válogatott közönséggel ott voltak az itthonmaradt városi hatóság tagjai, számos városi képviselő, tisztviselők és tanárok, (tanuló és gyermek kevés; katoná, pap természetesen egy sem) és rendkívül nagy számban hölgyek, tulajdonképpen feketében, amint hogy általában a közönség ruházatában a fekete szín volt az uralkodó. A gyászünnepekre testületileg zászlósan vonult ki a pécsi dalárda és a daloskör is. Pont d. e. 10 órakor megkezdődött a gyászünnepe a Szózatot melyet egyesült erővel a dalárda és daloskör énekelt. Ez után P a p Zsigmond, a pécsi református egyház ifju pajma lépett a szószékre, melylyel szemben Kossuth Lajos képe volt függesztve és igen szép tartalma és hazafias beszédet mondott, melynek alapjéig a királyok könyvéből vevő, idézően az angyalnak Illés próféta szavait: "Kelj fel, végy öröt magadon, mert még erőd fölött való utad vagyon." Lendülettel zavakkal rajzolta a magyar nép szabadság-küzdelmét, a hazafias vonást, mely történelmünkön végig vonul, a szenvedéseket, melyeket nemzetünk kiállott, a lelkesedést, melyet a megdűlő nemzetet a prófétai lélekkel öntött, gyötrelmeket, melyeket hazájáért hontalanságában kiállni volt kénytelen. Megemlékezett a nemzet impozáns mutatózó részvételéről kegyeletről és elismeréséről a dicsőült és ezt egy jobb és szebb jövő zálogául tekinté, mondván, hogy a magyar nemzet mindig megérté az ő nagy fiait és buzgó fohászt mondott, hogy mindig is megértse, mert amely nemzet nagy fiait

tanítását megveti, azoknak szívét az Ur megkeményíti, hogy nem hallanak mást, mint a végítélet harsonáját. A szép beszéd hatását nagyban fokozta az áhítatos könyörögés és áldás. A szónoklat után újra a dalárda énekelt, és alkalommal a Hymnust és ezzel a kegyeletos ünnepele véget ért.

— **Pécs gyásza.** Tegnap a nagy temetés napján Pécs a lehető legcsendesebb város volt, dacára annak, hogy vasárnapja volt az egész héten munkában fáradt népnek. A hivatalosnak nevezhető Pécs, tudniillik a sokféle küldetés és testület a fővárosban gyászolt, részt vevén azora a dicső temetésen, melyhez hasonló Magyarországon még nem volt; az üzletek egytől egyig, kora reggeltől késő estig zárva voltak, s az éjjeli Pécs is ez egykor olyan volt, amilyenre nem emlékezünk, akárhány évre visszamenőleg gondoljuk is el a vasárnap éjeleket. Csend mindenfelé; zene nem szól sehoh, a kávéházak, vendéglők őrsek, csak a törzsvendégek kis gardái ülnek szótlanul, tárgyat ve keresve a beszélgetésre, csak arra a nagy halottra gondolva, akit ma visszafogadott kebelébe az anyaföld. Parancsolta ezeket valaki? Talán a zene hallgatásá igen, de a zivék gyászat nem rendelte el senki; senki se mondta, hogy ne özőnljenek az utcakon annyian, mint máskor, hogy ne vigadjanak, mint máskor, hogy kerüljenek minden nyilvános helyet, hogy szótlanok legyenek s ne találjanak okot a vidám kagacásra. Pedig ezt mégis parancsolta valaki. A néma koporsó ott fűnt az ország szívében. Most csak az parancsol és annak parancsa hatalmas! Áldott legyen az ő emléke!

— **Gyászünnepe Szigetvárott.** Impozáns ünnepele folyt le tegnap délelőtt 10 órakor Szigetvárott. A megtagadott requiem helyett gyászünnepelele tartott Szigetvár és vidékének lelkes közönsége. Az ő vár ormairól mozarak dörgése: a templomok harangzúgása után a sok ezernyi közönség a vásár téren gyűlekezett, hol a daloskör a hymnust énekelte, mely után Tóth István szigetvári ügyvéd remek beszédben beszúttatta Kossuthot. Aztán a daloskör a "Szózat"-ot énekelte, végül pedig megindult a gyászmenet az egész városban keresztül. A házak legtöbbször gyászlobogó lengett, az ablakokban pedig gyertyák égtek. Hölgyek meglepő nagy számmal vettek részt a gyászünnepeben, melynél lélekemelőbbet alig látott még Szigetvár és vidéke.

— **A magyar nemzet gyászda** címmel Dankó Pista, a szinte divattósá fölkapott népdalszerző gyászeneket irt s szöveget is irt hozzá. Ezt a zeneadarabot **Valentin Károly** fa zeneműrekereskedése, a Dankó műveinek jelenleg egyedül jogos kiadója nyomtatta s nála 40 krajcárért kapható. A gyász-dal a szinte érthetetlen **D-dur** alaptónusával nem teszi azt a hatást, amint a gyász-dal volna; a szöveget is mára bizhatta volna Dankó, aki nem szerencsés poeta-cigány. Sokkal értekesebb az a zenei bevezető rész, melyet úgy látszik a gyász-dal kontrapunktus-tája irt introdukciónak, aki a gyász-dal melódiaját zsenialisan alakította át a gyász-hangulatnak teljesen megfelelő **mól** melódiaivá. Ha a szöveget és alá írjuk, ugy valóban méltósággal teljes gyászeneket kapunk. Ez már joggal lehetne a magyar nemzet gyászda. E bevezető rész megérdemli, hogy mindenki megvegye a különben is olcsó gyász-dal.

— **Tüntetés a pécsi papsgá ellen.** Tegnap reggel bosszuszúg fogta el az iskola-telep legtöbb házigazdáját, a kik tudvalevőleg többnyire a pécsi káptalan tagjai. Az összes kanonoki házakon, de meg a volt Szláb házzal szemközti levő Heffner-

féle ház falán is óles betűkkel ez a szó volt fölpingálva: **Pecsovia.** Ez a rövid szó az odapingálójának a véleményét akarta jelezni ama ház ura felől, azért, hogy az illeto nem gyászolta a nemzet halottját a töle megvárható tiszteletadással, legalább egy fekete lobogó kitűzésével. Ilyen fölírás díszlett különben a többi kanonoki házakon is. Tegnap este pedig már a vastagabbja következett az e fajta antiklerikális tüntetésnek. Ugy 9 óra tájban a sétatéren vagy 140 fonyi csapat gyűlt össze: fiatal mesterlegények, inasok, diákok, joghallgatók, kereskedő-segédék, meg külvárosi suhanok. Az erről a gyülekezetről még idejkorán értesült rendőrség éppen akkor toppant a vegyes társaság háta mögé, mikor egyike az összekövőknek egy hatalmas kődarabbal az egyik kanonoki ház ablakát bedobta. Habár a küldemény rossz helyre volt eimeze, mert a volt Girk-féle házban jelenleg senki sem lakik, a rendőrök mégis elesíték a me-renylőt s bekísérték a városházára. A szebbe tele volt kövel. A rendőrség még több suhanok fogott el, kik ellenséges állást foglaltak el a kanonoki ablakkal szemben, a többit pedig, kiket nem értett, rövid idő alatt szép szóval szétoszlatta. Később, ugy 10 óra tájban egy külvárosi éltesebb polgárt is bekísérték a rendőrök, mert a szebeji meg a markai tele voltak kődarabokkal. A környéket késő éjjelleg őrizte a rendőrség s a járó órk szintén érkáltak a papi házak közt elvezető utakon.

— **Személyi hírek.** K a r d o s Kálmán főispán és Szily László alispán birtokaiokról ismét Pécsre érkeztek. Littke József, a pécsi kereskedelmi és iparkamara elnöke tegnap a lengyel országos kiállítás tárgyában Lembergbe utazott.

— **Katonai hír.** Dr. Schmidt Antal a pécsi alt. kórházhoz kinevezett szedő-oroszfélvi katonai szolgálattelepre hivattott be és ezen időt a komáromi es. és kir. katonai kórházhoz osztatott be.

— **Szerencsétlenség a sírgyárban.** Ma reggel az új sírgyárban Sipos János munkás leesett az egyik gerpről s kitorott a lába. Beszallították a kórházba.

— **A kisajátítandó vízjogok.** A pécsi vízvezeték érdekében megszervező vízjogok kisajátításának részleteire s a költségek nézve is megérkezett a belügyminiszter jóváhagyása. A kisajátítás ugye tehát most már végleg befejezhető.

— **Egy darab pánszláv bosnyákfiöld Pécs városában.** Közre adtuk mindeneknek nagyobb épülésére azt a levelet, melyet djakovári püspök a pécsi bosnyák klerikusokhoz intézett. A pécsi szeminárium-mel szemben, a régi kisseminárium épületben elhelyezett bosnita Ferencrid szerzetes papnövendék, kik az itteni teológian végzik tanulmányaikat, Strossmayer József djakovári püspököt ugyanis nyenapja alkalmából föliraltat üdvözölték. Ezen üdvözlethe Strossmayer a következő köszöni levéllel válaszolt:

"Tisztelőndó uraim, kedves bosnyák ifjuság! Nem mondhatom el, mennyire megörvendeztetett névnapomra küldött üdvözletek. Ez üdvözlet szent hitünk és édes horvát hazánk hő szeretetétől árad. Így is kell gyerekeim! Krisztus leandó szolgálja, a fenséges asszisi szent Ferenc fia előtt nem lehet s nem is szabad, hogy legyen nagyobb, magasztosabb eszmény, mint a rendbeli kötelesség teljesítése, kedves nemzetünk és szabadságunkért való fáradsatlan működés. A gratulációk értékét különösen emeli. Ez az a körül-mény, hogy abban magyokat nyilvan hortvatoknak valljátok s hogy abban ígérték, hogy otthon, a drága Boszniában is ezen irányban fogtok működni. Csak így uraim, csak így ébredhet fel a nemzet, csak így

szabadul meg mindennapi számtalan bajától s csak így juthat az egyesüléshöz, valamint csak így lehet szabad.

Mivel nagyobb és erősebb szent hitünk és nemzeti ellességeink láborá, annál inkább kötelességünk, hogy fardhatlanabb, tisztább és jelentőségtebb legyen működésünk is hogy készek legyünk minden elszennvedni, csak hogy a szentgyűlés s a horvát nemzet becsülete megmentessék és megvédjék.

Üdvözlő benneketek s áldásomat szívem melyből küldve maradt atyátok és barátotok. *Stossmayer József.*”

Távol áll tőlünk, hogy valakiknek is, kik ideiglenesen Magyarországon lakoznak, a hazafii érzelmet hibál rójuk föl; tiszteljék azokat, kik idegenben is megmaradnak hazájukat szerető honfiaknak. De mivel az a szeretet, melylyel a most említett bosnyák klerikusok hazájuk iránt viselkednek, ahogy Strossmayer magyarázatából megértjük, nem pusztán a mindenkinél nagyra becsülendő hazaszeretet, hanem nyílt panszlavizmus, mely minket magyarok ellességeinek nevez: tisztelteljük kérdjük a pécsi egyházmegye püspökét, mi szükség kívánja, hogy ezek a mi — most már bevallottan nyílt ellességeink itt neveltessenek a mi szintem nem megvetendő hazafias érzelmeink ócsárlására és arcucsapására? Azért-e talán, hogy az ő itt neveltetésük által őket némileg magunkhoz közelebb vonjuk, belőlük a magyar faj iránt táplált gyűlöletet kiszoktaszuk, velük a magyar államesmet megkedveltessük, s megértessük, hogy mi az ő nemzetüknek nem ellességei, hanem barátai vagyunk? Ha ez a cél, úgy a hírdet pánszlav püspök levele, melyből a pécsi bosnyák levélnek tartalma is ekesen kiválgatik, bizonyára kiábrándító hatással lesz az illetek körében.

— **Gyer csillaghalás.** Az idén a húsvét nem volt olyan általános örömnünepük a pécsi közshadesregbeli önkénteseknek. Mások húsvét ünnepe, ha t. i. az április hóra esett, bőven osztogatták közöttük a posztó-csillagokat; az idén ez a megszokott bőkészség elmaradt. Szombaton este hirdették ki az ezredparanosat az önkéntesek tavaszi előléptetéséről, hanem a negyven közül az idén csak 11 kapott káplári csillagot, ezek között is három vadász-önkéntes. A többiekkel azzal biztatják, hogy a századjaiknál fogják őket annak idején előléptetni, ahova őket most az előkésztő iskola bevégetével szentesztjük. Nem tudjuk az „anyag”-ban van e a hiba vagy a szigorban, hogy az idei önkéntes-osztály nem részesült oly nagy mértékben az előléptetés örömeiben mint a többi évbéli: hanem annyit tudunk, hogy eddig a pécsi önkéntes-osztálynak mindig a legnagyobb perenteje tette le a tiszi vizsgálatot az egész országban.

— **Gyászünnepe a város iskoláiban.** A város községi iskolái ma delelőtt róttak le kegyeletüket az immár sirban nyugvó Kossuth apánk iránt. A termék, melyekben az ünnepek lefolytak, gyászdíszit öltöttek, a dobogó fölött Kossuth Lajos arcepe függött fekete szövetkeretben. A kicsiknek ünnepeken nagyon sok szülő is megjelent.

A **polgári leányiskola** növendékei előtt **Reberics Imre** igazgató vezette be a gyászünnepet, **Futina Sarolta** tanárné pedig Kossuth életrajzát és működését ismertette. Az ünnepelelén és végén a növendékek gyászadalokat énekeltek, közben pedig Kossuthról szóló költeményeket szavaltak. A **belvárosi fiúiskolában** **Répcs Vince** igazgató és **Mihályos Antal** tanító, s **belvárosi leányiskolában** **Nick Józsa** igazgató helyettes és **Germann István**é tanító, az **Agoston-téri iskolában** **Rozsics Sándor** **Germann István** és **Dillmann Antal** tanítók a **felsővármaház utcai iskolában** **Szellmann Győző** igazgató és **Pikler József** tanító, a **szig.-külv.** iskolában **Marehall**

Ferenc igazgató és **Haksch József** tanító voltak az ünnepi szónokok. Kik **Kossuth** életrajzát mondták el a felsőbb osztálybeli növendékeknek s a legnagyobb magyar politikai működését értették meg velük, az ő nyelvükön szolv hozzájuk. Mindennit gyászének előzte meg és lejezte be az ünnepet s közben egy-egy gyermek elszavalt valami becsületes költeményt arról a nagyról, arról a dicsőről. A kis honfiak és leányok, a haza jövőt könyves szemekkel, sokszor hangosan zokogva hallgatták tanítóik beszédét s a kis szavalóknak is nem egy helyen elcsuklott a szívek, hogy alig tudták folytatni a verset. Nemes érzések, a gyermek szív őszinte érzése. Tiszteletük e naiv könnyeket, azok igaz gyöngyszemek!

— **A szigetvári harangozó gyászja.** Mint sok más helyen, a szigetvári róm. kath. templomban sem engedték meg a gyászlobogó kitűzését. A szigetvári harangozó azonban mégis talált módot, hogy a tilalom dacára is, mint 48-as honvéd gyászának méltó kifejezését adja. A szigetvári torony-órán van egy nyílás és ezen nyilván kis zászlócskát dugott keresztül, melyet ringat a lég, hogy kifejezést adjon a harangozó egyéni gyászának, melyet semmi tilalom vissza nem fojtathat.

— **Mondiák!** Ha az ember 2—3 napig Budapestben van és ezen idő alatt alkalma nyílik, hogy különböző körökkel, melyek részben az események kövcsölésánál közel vannak, részben a „mindentudó” speciéhez tartoznak, mástrészt pedig közlekedik komoly politikussal, akkor a sok mendemonda közepette fogalomzavarba esik, melyből azután nehéz kilábalnia. Igen komoly helyen megingatva látjuk Wekerle helyzetét. E szerint csak Wekerle adná át a miniszterelnökséget — **Csaky Albin** grófnak, míg a pénzügyminiszteriumban **Szell Kálmán** fejezné be a valuta műveletét. Más körök úgy tartják, hogy **Wekerle helyzete nem változott.** Birja a korona bizalmát és a parlament többségét és szó sem lehet arról, hogy lemondásával a krízis idejébe elő. A magunk részéről is ezen véleményhez esatlakozunk. Nagy az előéletlenség a főrendek között. Bécsi befolyások körök megkísérik a tervezett magyar udvartartást, pedig a magyar főnemesség legdiszesebb tagjai számitanak már kinevezetésekre. **Károlyi István** gróf és **Szapary Géza** gróf, táviratilag (!) fordultak volna a királyhoz, mondja meg végre, mi lesz a magyar udvartartással. Mikor erre a táviratra válasz nem érkezett, akkor **Szapary Géza** gróf a főudvarmesterjelölt a **Kossuth Lajos** utcaira néző palotájára két nagy gyászlobogót húzattat föl. Közvetlenül a temetés előtti napon, **Károlyi István** gróf pedig antidi-nasztikus beszédre készült, melyt helyette **Hermann Ottó** mondott el. **Jókai Mórról**, ki az udvarnak, különösen **Rudolf trónörökösnek**, majd **Steffiniának** kedvelt írója, szintén azt rebesgetik, hogy jóleső készsége vállalkozott arra, hogy a parlament nevében ő büszsuzassa **Kossuth Lajost**. Viszonyos volt ez azon bánásmóddal, melyben jubileuma alkalmából a király által részesült, mikor legfelsőbb kézirat helyett **Tisza Lajos** gróf miniszter által üdvözöltette a király **Jókai**it, ki a magyar nemzet büszkeségét képezi! — **Bánffy Dező** bárót, a képviselőház enukét is szárnyára vette a beszéd. Ugy mondják, hogy már a legközelebbi napokban elhagyja állását, mert viselkedés a **Kossuth**-ügyben nem nagy visszattarászt szült, és **Bánffy** maga a tamadásoknak lemondása által akarja elejét venni. Mit mondanak **Kossuth Ferenc**ről, ki mint prätendus lép föl mindenhol, arról legközelebb többet, egyelőre csak annyit, hogy **Kossuth Ferenc** Budapest fölvirágása épenséggel nem lepte

meg, mert most már tudvalevő dolog, hogy **évenként ellátogatott Budapestre**, hol bizalmas intimusaival közlekedet. Megemlékezés azonban e helyen még azon bíról, hogy a király már engedékenyebnek mutatkozott és azt óhajtotta, hogy a főrendház és a képviselőház küldöttsége jelenjék meg színe előtt azon kérelemmel, hogy **Kossuth Lajos** temetésénél a kormány jelen lehessen. A király hajlandó volt e küldöttséget fogadni, mikor kiderült, hogy **Kossuth királyléneg** végrendeletet hagyott hátra. Ez haragba hozta a királyt, és kijelentette, hogy **Kossuth Lajos** temetésének ügyében most már semmi küldöttséget nem fogad, kormányának a temetésen való részvételéről pedig tudni mit sem akar. Mennyi igaz mindeme hírelebből, nem tudjuk. Ugy adtuk, a mint hallottuk. A közel jövő fogja megmutatni, mennyi való azokból és mennyi kohl-mány.

— **A siklósi takarékpénztár ügye.** E sokat szelöltetett ügy újabb állapotáról siklósi levelelünk a következőket írja: A siklósi takarékpénztár március 31-én rendkívüli közgyűlést tartott, melyen az igazgatóság arról számolt be, hogy az első — tulajdonképen fölliggesztett — közgyűlés óta újra szigoruan leltározott és hogy most már az utolsó mérleg szerint 43,529 ft hiányt konstalt; azt azonban nem tudta még kideríteni, hogy ezen hiány honnan vette eredetét. Ezt csak szakszerű szigorú vizsgálat fogja kideríthetni, s ez is csak hosszabb idő múlva lehetséges, mert az átvizsgálálandó anyag oly óriási, hogy annak szakszerű és pontos átdolgozása több szakembernek is erős dolgot fog adni. Hogy azonban az eddig jó hírből állott takarékpénztár folytathatta ügykezelését, a mutakozó hiány fedezésére az igazgatóság, a fölligvelőség és a könyvellő összesen 33,529 ft biztosítékot nyújtott s az igazgatóság arra kérte a közgyűlést, hogy a tartalékalapból ugyanezen cölrá 10,000 ft fedezetet engedélyezzen. Mivel a hiány teljességében még földerítve nincsen és a sikasztás ki látszik zárva lenni, tehát az vagy hibás elszámolás, vagy az anyagnak rendetlen földolgozása vagy ellenőrzési hibából származhatott, s így csak föltevés: a közgyűlés a tartalékalapból a fedezetet — egy tag kivételével — megszavazta, ezután azon föltétel alatt, hogy a netán ezután még a számadások helyesbítésével megterülőndő összegből a tartalékalap arány szerint kiegészítsék. Ezután az igazgatóság és a fölligvelőbizottság lemondott tisztségéről. A közgyűlés több tagja a számadás vagyis a tényleges állapotnak megfelelő mérleg elterjesztése előtt nem akarta elfogadni a lemondást, mégis mivel a volt igazgatóság a számadás felelőssége alól föl egy sem mentett és lemondásához ragaszkodott, a közgyűlés kénytelen volt az új választást megcsejteni. Megválasztották: **Igazgatóság** tagokká **Antal Pált**, **Novák Sándort**, **Szpirzer Márkot**, **Mautner Márkot**, **Mautner Mihályt**, **Strausz Ignácot**, **Szívér Istvánt**, **Pakuzi Gyulát**, **Miskolczi Sándort** (új), **Nagy Józsefet** (új), **Reisz Adolf** (új), **Steinközyer Mihályt**, **Krausz Lipótot** (új), **Steinbach Mórt** (új), **Goltner Jánost**; **fölligvelők** **Bárány Sándort** (új), **Szpirzer Sámuel** (új), **Igert Alajoz** (új). Elhatározta továbbá a közgyűlés, hogy ezután a tartalékalapot évenként 2 százalékkal helyett 6 százalékkal növele. Az igazgatóság és fölligvelőség — levelezőnk szerint — most oly tagokból áll, a mely testület mind szellemi, mind anyagi garanciát nyújt arra, hogy nemcsak a mutakozott hibát ki fogja deríteni, hanem a megingott bizalmat is újra vissza fogja nyerni.

Felcéló szerkesztő és lapfajdosos:

LENKEI LAJOS.

Nyomatott a „Pécsi Ujság” nyomdájában.